

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
NÁZOV FAKULTY

1128497

ANALÝZA DETERMINANTOV ZISKOVOSTI PODNIKU

2010

Ľubica Grečmalová

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

ANALÝZA DETERMINANTOV ZISKOVOSTI PODNIKU

Bakalárska práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	3.3.16. Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra ekonomiky
Školiteľ:	Ing. Miroslava Rajčanievová, PhD

Nitra 2010

Ľubica Grečmalová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Ľubica Grečmalová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Analýza determinantov ziskovosti podniku“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 11. mája 2010

Ľubica Grečmalová

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani Ing. Miroslava Rajčániovej, PhD.
za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej
bakalárskej práce.

Abstrakt

Ako tému bakalárskej práce sme si zvolili analýzu determinantov ziskovosti, pretože zisk je hlavným ukazovateľom ekonomickej efektívnosti. Analyzovať faktory, ktoré ho ovplyvňujú je preto veľmi dôležité. V našej bakalárskej práci hodnotíme situáciu a faktory v spoločnosti Kofola. Práca je členená do piatich častí. V prvej časti uvádzame poznatky autorov, zaoberajúcich sa danou témou. Nachádzajú sa tu informácie o rentabilite, faktoroch, spôsoboch hodnotenia rentability a zdrojoch informácií. V druhej časti, ktorá nesie názov Cieľ práce, charakterizujeme nielen hlavný cieľ, ale aj jednotlivé čiastkové ciele. Ďalšia časť má názov Metodika práce a materiál, táto časť obsahuje krátku charakteristiku spoločnosti Kofola ako vybraného objektu skúmania, profil, misia, vízia a ekonomické výsledky, pracovné postupy, použité metódy hodnotenia a zdroje údajov, ktoré sme v práci použili. Je tu zahrnutá analýza rentability, Du Pontov rozklad, rozklad zisku a materiál, ktorý sme v práci použili. V štvrtej kapitole, pod názvom Vlastná práca, uvádzame dosiahnuté výsledky a ich interpretácie. V poslednej kapitole uvádzame zhrnutie výsledkov a navrhujeme opatrenia, ktoré by mohli viesť k zvyšovaniu ziskovosti v spoločnosti Kofola. Môžeme pozorovať, že spoločnosť vykazovala v priebehu rokov 2006 – 2008 kladný výsledok hospodárenia. Zisk sa dokonca zvyšoval a rentabilita jednotlivých položiek dosahovala kladné hodnoty. Túto situáciu môžeme hodnotiť pozitívne, ale spoločnosť by sa nemala uspokojiť s dosiahnutými výsledkami a mala by pokračovať v zlepšovaní.

Kľúčové slová: rentabilita, ziskovosť, efektívnosť, zisk, analýza

Summary

As a theme of my Bachelor work we have chosen analysis of determinants of profitability, because the profit is the main indicator of economic efficiency and it's very important to analyze determinants, that influence it. In our work we evaluate the situation and factors in company Kofola. The work is divided into five parts. In the first part are adduced informations of authors, who dwell on this theme. There are informations about rentability, indicators, ways of evaluation, factors of rentability and sources of informations. In the second part we describe not only the main aim, who is the same as a theme of our work - analysis of determinants of profitability, but also the partial aims. Partial aims attend to reach the main aim. The third part is dedicated to short description of company Kofola, informations, profil, mission, vision, economic situation, methods and procedures, that we use in work. There is included analysis of rentability, Du Pont analysis, profit analysis and material, that we have used. In the fourth part is called own work. In this part there are also results, that we have reached and interpretations of this results. In the last chapter we adduce summary of results and suggest steps, that could lead to increase profitability in the company Kofola. We can observe, that the company was showing during the years 2006 – 2008 positive economic result. The profit was even accruing and rentability of individual items has reached affirmative values. We can evaluate this situation positively, but the company shouldn't satisfy with reached results and should continue with improvement.

Keywords: rentability, profitability, efficiency, profit, analysis

Obsah

Úvod	7
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky.....	9
1.1 Definícia ziskovosti.....	9
1.2 Zdroje údajov	10
1.3 Faktory ziskovosti podniku	12
1.4 Metódy hodnotenia ziskovosti	15
1.4.1 Ukazovatele rentability.....	16
1.4.2 Du Pontov rozklad rentability	18
2 Cieľ práce.....	20
3 Metodika práce a metódy skúmania.....	21
3.1 Charakteristika spoločnosti Kofola.....	21
3.2 Analýza rentability	23
3.2.1 Du Pontov rozklad.....	24
3.2.2 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu.....	25
3.3 Analýza zisku	26
3.3.1 Jednoduchý multiplikatívny rozklad zisku.....	26
3.3.2 Vplyv extenzívneho a intenzívneho faktora na objem zisku.....	28
3.4 Použitý materiál.....	29
4 Vlastná práca.....	30
4.1 Hodnotenie nákladov a výnosov	30
4.2 Hodnotenie zisku.....	31
4.2.1 Analýza výsledku hospodárenia	31
4.2.2 Analýza rentability	32
4.2.3 Du Pontov rozklad.....	33
4.2.4 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu v sledovanom podniku ..	35
4.3 Rozklad zisku	37
4.3.1 Jednoduchý multiplikatívny rozklad zisku.....	38
4.4 Determinanty ovplyvňujúce vývoj zisku.....	40
4.4.1 Vplyv extenzitného a intenzitného faktora na objem zisku.....	40
5. ZÁVER.....	43
6. Prehľad literatúry	45
7. Prílohy	47

ÚVOD

Podnik je veľmi dôležitou súčasťou nášho života. V podniku sa spájajú ľudia, stroje, materiál a peniaze do jedného celku, ktorého cieľom je tvorba nových produktov a služieb, ktoré budú uspokojovať potreby zákazníkov a na druhej strane tiež potreby vlastníkov i zamestnancov. Naša ekonomika prechádza so vstupom do Európskej Únie ďalšou transformáciou. Pre podniky sa vytvorili nové podmienky a preto je potrebné pri hodnotení ekonomického a finančného stavu firmy využívať nové, moderné metódy. Zabezpečiť prosperitu podniku v súčasných podmienkach nie je vôbec jednoduché. Na podniky v trhovom hospodárstve pôsobia rôzne zmeny a faktory, či už vnútorné, alebo vonkajšie. Z tohto dôvodu by subjekty mali byť viac flexibilné, pripravené na zmeny, riziká a schopné vyrovnávať sa s konkurenciou. Konkurencia je veľmi významným ekonomickým javom a neexistuje podnik, ktorý by ju ignoroval. V súčasnosti je najvýznamnejším prejavom ekonomickej úspešnosti podniku výška zisku. Podniky čoraz častejšie prichádzajú na to, aké je dôležité analyzovať determinanty, ktoré ovplyvňujú ziskovosť. Z tohto pohľadu môžeme rozdeliť podniky na ziskové a stratové. Počet ziskových podnikov sa neustále zvyšuje. Pre podnik v trhovom hospodárstve je nevyhnutné uskutočňovať analýzu hospodárenia firmy a hodnotiť jej finančnú a ekonomickú situáciu. Významnou súčasťou analýzy ekonomickej situácie firmy je analýza ziskovosti a analýza determinantov, ktoré ju ovplyvňujú. Schopnosť dosahovať zisk je jednou zo základných kategórií, ktoré charakterizujú úroveň ekonomickej efektívnosti. Základné zdroje informácií, ktoré slúžia pre výpočet ukazovateľov a následnú analýzu nám poskytuje účtovníctvo v podobe účtovných výkazov.

Ako tému bakalárskej práce sme si zvolili analýzu determinantov ziskovosti, pretože zisk je hlavným ukazovateľom ekonomickej efektívnosti. Analyzovať faktory, ktoré ho ovplyvňujú je preto veľmi dôležité. V bakalárskej práci hodnotíme faktory ziskovosti v spoločnosti Kofola. Práca je logicky členená do piatich častí. V prvej časti uvádzame poznatky autorov, zaoberajúcich sa danou problematikou. V druhej časti, ktorá nesie názov Cieľ práce, charakterizujeme nielen hlavný cieľ, ale aj jednotlivé čiastkové ciele. Ďalšia časť má názov Metodika práce a metódy skúmania, táto časť obsahuje krátku charakteristiku spoločnosti Kofola, ako vybraného objektu skúmania, pracovné postupy, použité metódy hodnotenia a zdroje údajov, ktoré sme v práci použili. V štvrtej kapitole, pod názvom Vlastná práca, uvádzame dosiahnuté výsledky a ich interpretácie.

V poslednej kapitole uvádzame zhrnutie výsledkov a navrhujeme opatrenia, ktoré by mohli viesť k zvyšovaniu ziskovosti v spoločnosti Kofola.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Definícia ziskovosti

Ziskovosť je jedným z hlavných finančných cieľov podniku. Na ziskovosť možno nazerať z viacerých uhlov pohľadu a na rôznych úrovniach, na úrovni výrobku, podniku alebo sektora. Tejto problematike sa na Slovensku venujú mnohí autori, ako napríklad Chajdiak, Kupkovič, Michník, Varchlová, Zalai, Bielik. Ich názory sa v určitých oblastiach líšia ale aj zhodujú.

Podľa **Kupkoviča, M. (11)** ziskovosť výrobku znamená schopnosť výrobku, produktu podniku prinášať zisk. Na hodnotenie úrovne rentability nám nestačí príslušná suma zisku, pretože toto nič nehovorí o jeho vzťahu k vynaloženým vstupom a úrovni ich zhodnotenia. Preto sa dáva zisk do pomeru k zdrojom vynaloženým na jeho tvorbu. Za zdroje môžeme považovať náklady, tržby, vlastný kapitál alebo celkový kapitál. Tým dostávame rad ukazovateľov s rôznou vypovedacou schopnosťou.

Chajdiak, J. (7) tvrdí, že ziskovosť predstavuje rentabilitu výnosov a vypočíta sa ako podiel zisku na výnosoch. Charakterizuje operatívnu efektívnosť práce firmy ako celku. Odporúča sa, aby jeho výška presiahla 0,1 (10%). Ziskovosť alebo rentabilita výnosov dáva jednoduchú, rýchlu a pomerne jasnú predstavu o úrovni hospodárenia vo firme v danom období. Ziskovosť predstavuje podiel výsledku hospodárenia na výnosoch. Keďže tak zisk, ako aj výnosy sa počítajú za to isté obdobie, prípadné cenové zmeny v čitateli a menovateli sa navzájom vykrátia a hodnota ziskovosti za firmu je porovnateľná aj za dosť vzdialené časové obdobia. Touto neskreslenosťou je ziskovosť v praktickom aspekte lepší ako ukazovateľ vlastného imania. Z pohľadu vlastníka firmy sa za primeranú ziskovosť považuje aspoň 10 halierov zisku z 1 koruny výnosov. Opäť však mierne skresľujúco pôsobí systematický tlak na znižovanie objemu zisku z dôvodu plnenia daní zo zisku s prenášaním časti objemu zisku do nákladov.

Gurčík, L. (5) definuje rentabilitu ako pomer dosiahnutého efektu k prostriedkom vynaloženým na dosiahnutie tohto efektu. Je to finančná kategória, ktorá charakterizuje výnos z podnikania za určité obdobie ako pomer výsledku hospodárenia a kapitálu.

Podľa **Vlachynského, K. (16)** rentabilita vyjadruje ziskovosť. Podnik je rentabilný ak dosahuje zisk, ak sú výnosy väčšie ako náklady. Vo všeobecnosti sa rozdiel medzi

výnosmi a nákladmi označuje ako hospodársky výsledok. Celkový hospodársky výsledok podniku sa skladá zo súčtu prevádzkového hospodárskeho výsledku, hospodárskeho výsledku z finančných operácií a z mimoriadneho hospodárskeho výsledku, pričom sa všetky zložky korigujú o daň z príjmov.

Podľa **Baláža, P. a kol. (1)** je rentabilita pomer zisku k niektorému ukazovateľu, charakterizujúcemu činnosť podnikateľskej jednotky. V praxi sa vyjadruje ako pomer zisku k úplným vlastným nákladom, k výrobným a obchodným fondom, k tržbe alebo k vyplateným mzdám.

Zoborský, I., M. (18) hovorí, že rentabilita sa tiež nazýva ziskovosť. Jej protikladom je stratovosť. Iný výraz pre rentabilitu je výnosnosť alebo tiež dôchodkovosť. Dôchodkovosť je však širší pojem ako rentabilita. Rentabilitu vo všeobecnosti chápeme ako relatívne vyjadrenie výsledkov hospodárenia vo vzťahu k určitému základu. Je často definovaná ako schopnosť podniku dosahovať zisk a zhodnocovať kapitál vložený do výroby. Z praktického hľadiska rentabilita udáva kvantitatívny vzťah medzi ziskom a vlastnými nákladmi, v ktorých je obsiahnutá vynaložená živá i zhmotnená práca. Podnik hospodári rentabilne vtedy, keď jeho finančné výnosy, získané realizáciou výrobkov sú vyššie ako vlastné náklady vynaložené na ich produkciu. V ekonomickej literatúre sa rozlišuje rentabilita národohospodárska a podniková. Ich existencia vyplýva zo vzťahov, ktoré vznikajú v procese výroby a rozdeľovania výsledkov medzi podnikom a štátom.

1.2 Zdroje údajov

Pre výpočet a analýzu ziskovosti je potrebné poznať vstupné údaje, ktoré budú kvalitné a spoľahlivé. Vtedy môžeme získať hodnotné výsledky, ktoré musíme vedieť aj interpretovať.

Gurčík, E., Gajdoš, I., a Bielik, P. (2) tvrdia, že informácie potrebné pre vypracovanie analýzy o výkonnosti a finančnom stave podniku môžeme v zásade rozdeliť na interné a externé. Medzi externé informácie môžeme zahrnúť informácie typu oficiálnych správ Štatistického úradu, rezortné správy hodnotiace hospodársko – ekonomickú situáciu podnikov, resp. skupín rozdelených podľa účelových

charakteristických znakov (napr. potravinárska prvovýroba, potravinárske podniky) rôzne štúdie, výhľadové plány, záväzné rezortné smernice. Za externú informáciu môžeme tiež pokladať správy hodnotiace situáciu na burzách, aukciách a pod. Interné informácie by sme mohli ďalej členiť na finančné a nefinančné. Z logických dôvodov sú pre potreby našej analýzy rozhodujúce finančné informácie. Ich hlavným zdrojom je účtovná závierka. V podnikoch, v ktorých je vedené podvojnú účtovníctvo sú za základ zdrojov finančnej analýzy všeobecne považované ich tri hlavné zdroje. Jedná sa o „súvahu“, „výkaz ziskov a strát“ a „prehľad o peňažných tokoch“, ktorý aj u nás je známejší pod názvom „výkaz cash flow“. Všetky tieto výkazy sú súčasťou účtovnej závierky podniku. V podnikoch, ktoré vedú jednoduché účtovníctvo takými zdrojmi sú „výkaz o majetku a záväzkoch“ a „výkaz o príjmoch a výdavkoch“

Kráľovič, J., a Vlachynský, K., (10) tvrdia, že hlavným zdrojom informácií pre finančnú analýzu sú výkazy tvoriace účtovnú závierku podniku. V sústave podvojnú účtovníctva má účtovná závierka tieto súčasti:

- Výkaz ziskov a strát
- Súvahu
- Poznámky

Výkaz ziskov a strát poskytuje informácie o nákladoch, výnosoch a výsledku hospodárenia podniku. Umožňuje identifikovať činitele, ktoré ovplyvnili výsledok hospodárenia podniku. Výnosy, náklady a výsledok hospodárenia sa vykazujú za hospodársku, finančnú a mimoriadnu činnosť. Súvaha poskytuje informácie o majetku podniku (aktíva) a finančných zdrojoch jeho krytia (pasíva). Ďalším nemenej významným informačným zdrojom pre finančnú analýzu je Prehľad peňažných tokov (výkaz cash flow). Poskytuje informácie o príjmoch a výdavkoch podniku.

Šlosárová, A. (15) hovorí o tom, že formalizované kvantitatívne zobrazenie ekonomických procesov a javov sa označuje pojmom ekonomický ukazovateľ. Vstupné údaje majú charakter rôznych ukazovateľov. Výsledkom sú tiež rôzne ukazovatele, získané na základe použitých metód. Údaje a ukazovatele, ktoré znižujú neurčitú poznania a slúžia ako podklad pri rozhodovaní, sa stávajú informáciou. Zdrojmi vstupných údajov sú predovšetkým:

- Účtovná závierka
- Výročná správa

- Vnútropodnikové účtovné výkazy
- Prospekty cenných papierov
- Priebežná účtovná závierka zostavovaná počas účtovného obdobia
- Ostatné zdroje, napr. informácie v časopisoch, v novinách, z tlačových konferencií a pod.

Podľa **Bielika, P. (3)** súvaha, výsledovka a prehľad o peňažných tokoch vytvárajú tzv. trojbilančný systém výkazníctva, vzájomne sa dopĺňajú, a preto je ich potrebné analyzovať súčasne. Treba uviesť, že tieto výkazy tvoria účtovnú závierku v podnikoch účtujúcich v podvojnóm účtovníctve. Zhromažďovanie informácií začína vymedzením požiadaviek na vstupné informácie, na zdroje informácií a ich spracovanie. Treba zvýrazniť všeobecné požiadavky na vstupné informácie a vstupný finančný tok, aby sa dosiahla kvalita informácií.

Tieto požiadavky tvoria :

- Objektivnosť, reálnosť a presnosť informácií
- Úplnosť, jednotnosť a prehľadnosť informácií
- Dostupnosť a vypovedajúca schopnosť informácií

1.3 Faktory ziskovosti podniku

Podľa **Kupkoviča, M. (11)** ziskovosť podniku ovplyvňuje finančné okolie podniku. Pod finančným okolím podniku rozumieme všetky vonkajšie faktory, na ktoré podnik síce nemôže pôsobiť, ale ktoré významným spôsobom pôsobia na jeho finančné rozhodovanie. Sú to predovšetkým nasledujúce faktory:

- Stav a vývoj konjunktúry, ktorý možno charakterizovať predovšetkým tempom rastu hrubého domáceho produktu a vývojom odvetvia, v ktorom podnik pôsobí.
- Daňová politika štátu ovplyvňuje finančné hospodárenie prostredníctvom diferencovaných sadzieb nepriamych daní a sadzbami a podmienkami zdaňovania podnikových dôchodkov.
- Dotačná politika je zameraná na podporu technického rozvoja, stabilizácie, vývoja poľnohospodárstva a potravinárstva, opatrení ekologického charakteru, rozvoj exportu, podporu malých a stredných podnikov a pod.

- Colná politika prostredníctvom vývozných ciel a dovozných prirážok ovplyvňuje úroveň podnikových nákladov a ich prostredníctvom cenovú hladinu v ekonomike.
- Monetárna politika sa odvíja od politiky emisnej banky vo vzťahu k obchodným bankám. Rôznymi nástrojmi, ako diskontná sadzba, operácie na voľnom trhu, stanovenie povinných rezerv, emisná banka ovplyvňuje množstvo peňazí v obehu, objem úverov a výšku úrokovej miery a tým aj politiku obchodných bánk.
- Kurzy meny vyjadruje pomer, v akom sa domáca mena zamieňa na zahraničné trhy.
- Inflačné procesy znižujú spoľahlivosť všetkých podnikových kalkulácií, investičných prepočtov a plánov peňažných príjmov a výdavkov.

Chajdiak, J. (7) hovorí, že v prípade zisku môžeme modelovať zisk ako vplyv intenzívneho a extenzitného faktora dvoma spôsobmi. Prvý spôsob vychádza z fondového ponímania vzťahov medzi vstupmi a výstupmi ekonomického procesu, kde zisk je výsledkom vplyvu objemu vlastného imania a vplyvu rentability vlastného imania. Druhý spôsob vychádza z nákladového ponímania vzťahu medzi vstupmi a výstupmi ekonomického procesu, kde zisk je výsledkom vplyvu objemu výnosov a vplyvu ziskovosti. Uvedené vzťahy modelujú rozklad zisku ako súhrnného ukazovateľa na extenzitný a intenzitný činiteľ. Čím je viac extenzitného faktora – tým je väčší objem súhrnného ukazovateľa; čím je viac vlastného imania – tým väčší je objem zisku; čím je väčší objem výnosov – tým je väčší objem zisku. Extenzitné faktory určujú potenciálny rámec veľkosti objemu zisku, intenzívne faktory určujú veľkosť zisku v konkrétnom rámci predurčenom extenzitným faktorom.

Gurčík, Ľ., Gajdoš, I. a Bielik, P. (2) sa zhodujú v tom, že ekvivalentom prosperity je vo všeobecnosti úspech, v ekonomike podniku spájaný s výnosným hospodárením. Teoretickým základom analýzy úspešnosti podniku je strategická analýza. Dôraz je kladený na obsah a dobu realizácie podnikovej vízie, analýzu rizík, nevyhnutnosť zmien. Analýza vonkajšieho a vnútorného prostredia podniku súvisí s problémom neurčitosti a je preto najrizikovejším prvkom utvárania podnikových stratégií úspešnosti. Makroprostredie je vonkajším vplyvom na podnik. Analýza kľúčových síl makroprostredia „analýza PEST“ vymedzuje tieto rozhodujúce determinanty: politické, ekonomické, sociálne a technologické. Predpokladom úspechu sú: Zdroje daného podniku, kvalifikácia pre podnikové výkony a vyrovnanosť zdrojov.

Kotulovič, R., Király, P., Rajčániová, M. (9) tvrdia, že jedným z hlavných cieľov podniku je maximalizácia rentability a to nielen krátkodobo. Rast rentability podniku

v čase je pozitívnym znakom jeho úspešnosti. Zvyšovať rentabilitu je pomerne náročné, no existuje viacero možností ako tomu pomôcť. Podnik by sa mal zamerať na ovplyvňovanie týchto determinantov rentability – resp. ich účinkov:

- Prírodné podmienky
- Ekonomické podmienky
- Štruktúra výroby
- Použité postupy a technológie
- Stupeň využitia prostriedkov práce
- Kvalita produkcie
- Realizačné ceny
- Výška nákladov
- Obrat, resp. doba obratu majetku
- Likvidita
- Spôsob financovania podnikateľskej činnosti
- Iné faktory

Bielik, P. (3) tvrdí, že veľkosť podnikového zisku je závislá od celej rady faktorov, ktoré môžeme rozdeliť do 2 skupín:

1. vnútorné faktory
2. vonkajšie faktory

Skupinu vnútorných faktorov môžeme rozdeliť do štyroch skupín:

- Veľkosť realizovanej produkcie,
- Cena realizovanej produkcie,
- Náklady na jednotku realizácie,
- Produktivita práce.

Veľkosť realizovanej produkcie je závislá na objeme výroby a zmenách stavu zásob hotových výrobkov. Vplyv vnútorných faktorov môžeme analyzovať prostredníctvom horizontálneho rozkladu zisku.

1.4 Metódy hodnotenia ziskovosti

Podľa **Chajdiaka, J. (7)** sa zisk za celú firmu sa skladá zo štyroch častí. Prvú časť predstavuje výsledok obchodnej činnosti firmy v podobe obchodnej marže vypočítanej ako rozdiel tržieb a nákladov z predaja tovaru. Druhu časť zisku predstavuje výsledok hospodárenia z vlastnej výrobnéj činnosti firmy. Je to výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti znížený o obchodnú maržu. Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti je teda súčtom výsledkov hospodárenia z obchodnej a výrobnéj činnosti. Tretiu časť výsledku hospodárenia tvorí výsledok hospodárenia z finančnej činnosti. Štvrtú časť výsledku hospodárenia tvorí výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti, ktorý vypočítame ako rozdiel mimoriadnych výnosov a mimoriadnych nákladov. Súčet týchto štyroch častí výsledku hospodárenia tvorí výsledok hospodárenia pred zdanením. Znalosť podielov jednotlivých častí zisku na celkovom zisku dáva základnú predstavu o úrovni hospodárenia firmy, predstavu, ktoré činnosti firmy sú ziskové a ktoré nie. Druhým krokom je analýza vývoja štruktúry zisku, t. j. špecifikácia celkového objemu zisku za firmu a častí pripadajúcich na obchodnú, výrobnú, finančnú a mimoriadnu činnosť za všetky obdobia časového radu a následné použitie analytického radu.

Analýza celkového objemu zisku za firmu za všetky obdobia časového radu predstavuje minimálne úlohy:

- Graficky prezentovať vývoj časového radu,
- Špecifikovať, či v časovom rade je trend, a ak áno, aký je to trend,
- Špecifikovať, či v časovom rade je sezónnosť, a ak áno, aká je to sezónnosť,
- Odhadnúť budúci vývoj zisku

Cela analýza vývoja časového radu zisku je zameraná na to, že ak je vývoj dobrý je potrebné tento trend udržať, prípadne aj ďalej zlepšiť. V prípade, že vývoj je zlý, treba prijať opatrenia umožňujúce tento zlý trend zmeniť.

Podľa **Bielika, P. (3)** analýza rentability podniku prakticky predstavuje analýzu vlastného imania a záväzkov spolu v súvahe. Spoločným znakom všetkých podnikateľských subjektov je snaha maximalizovať zisk, ale treba zdôrazniť, že maximalizácia zisku nemôže byť chápaná ako maximalizácia rentability celkového kapitálu, ale len ako maximalizácia rentability vlastného kapitálu.

Kupkovič, M. (11) sa zaoberá pyramidovou sústavou finančných ukazovateľov, ako súčasťou analýzy výnosnosti. Tá podľa neho spočíva v postupnom rozklade vrcholového ukazovateľa na ukazovatele čiastkové, ktoré ho rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú. Najčastejšie používaným rozkladom je rozklad vrcholového ukazovateľa – výnosnosť vlastného kapitálu.

Gurčík, L., Gajdoš, I. a Bielík, P. (2) tvrdia, že pri hľadaní optimálnych metód merania výkonnosti podniku je možné vychádzať z empirie, že v ekonomike podnikov existujú determinanty medzi jednotlivými ukazovateľmi, ktoré sa dajú vyjadriť ukazovateľmi, medzi ktorými prebiehajú veľmi jasné vzťahy a kauzálne väzby. Príkladom takéhoto prístupu je pyramidová sústava ukazovateľov, ktorá predstavuje logicko - deduktívny ukazovateľový systém, ktorý je predmetom skúmania. Tento systém vzniká rozkladom jedného relatívne syntetického ukazovateľa logicky deduktívnou cestou na ďalšie ukazovatele. Vzniká pritom účelová hierarchia ukazovateľov, pričom možno voliť rôzny počet stupňov rozkladu. Na základe pyramidového rozkladu ukazovateľov je možné poznať, ktoré faktory pôsobia na rozkladaný ukazovateľ. Dokážeme zhodnotiť, či smer pôsobenia analytických ukazovateľov je pozitívny alebo negatívny.

:

1.4.1 Ukazovatele rentability

Podľa **Zalaia, K. (17)** spoločné pre rôzne konštruované ukazovatele rentability je, že konfrontujú výsledok podnikovej činnosti so základom (menovateľom), ktorý najčastejšie vyjadruje objem vloženého kapitálu alebo objem podnikovej činnosti. V prvom prípade ide o vyjadrenie intenzity, s akou sa reprodukuje kapitál vložený do podniku. Pre tento ukazovateľ používame skratku ROI – Return of Investment a predstavuje podiel čistého zisku a úrokov na celkovom kapitáli. Ide o najsyntetickejšie vyjadrenie výnosnosti kapitálu. Možno použiť aj iné vymedzenie čitateľa zlomku a v menovateli použiť rovnaké aktíva. Takýto ukazovateľ sa označuje ako ROA – Return on Assets, predstavuje podiel čistého zisku na aktívach.

Chajdiak, J. (7) hovorí o tom, že ukazovatele rentability sú relatívne ukazovatele, v čitateli ktorých je výsledok hospodárenia (či v prísnejších pohľadoch len zisk ako kladný výsledok hospodárenia). Vyjadrujú jednotlivé aspekty efektívnosti práce firmy z pohľadu jej súkromného vlastníka. Najdôležitejší je ukazovateľ rentability vlastného imania. Veľmi

často sa používa ukazovateľ rentability výnosov. Svoje miesto v ukazovateľoch rentability majú aj rentabilita pridanej hodnoty a rentabilita celkového kapitálu.

Vlachynský, K. (16) tvrdí, že súbor ukazovateľov rentability používaných vo finančnej analýze je dosť početný. Rozdielne možno voliť veličiny dosadené do čitateľa i menovateľa zlomku. V čitateli sa uvádza zisk podniku. Možno použiť zisk po zdanení (čistý zisk), v prípade analýzy zasahujúcej do prostredia s rozdielnou daňovou legislatívou, prípadne rozdielnymi cenami cudzích zdrojov je vhodnejšie použiť hrubý zisk. Veličina dosadená do menovateľa môže vyjadrovať spotrebované vstupy (objem činnosti), o ktorých vypovedajú aktíva, vlastné imanie a pod. Ukazovatele s viazanými vstupmi majú komplexnejšiu vypovedaciu schopnosť ako tie, v ktorých sa vstupy spotrebujú.

Koščo, T., Szovics, P. a Šebo, A. (8) sa zhodujú v tom, že spoločné pre rôzne konštruované ukazovatele rentability je, že konfrontujú spravidla čistý výsledok podnikovej činnosti so základom, ktorý sa vyjadruje objemom vloženého kapitálu alebo objemom podnikovej činnosti. Cieľom každej podnikateľskej činnosti je dosiahnuť, čo najvyššie zhodnotenie vlastného kapitálu, teda maximalizovať rentabilitu vlastného kapitálu.

Zoborský, I., M. (18) tvrdí, že poznáme viac spôsobov na vyjadrenie rentability. Rentabilitu môžeme sledovať len podľa veľkosti zisku alebo podľa pomeru zisku k výrobným činiteľom, ktoré sa podieľajú na zisku a ich spotrebu môžeme kvantifikovať. Ku konštrukcii ukazovateľov môžeme využiť zisk upravený rôznym spôsobom tak, aby najlepšie zodpovedal účelu hodnotenia. Ukazovatele rentability poznáme absolútne a relatívne. Absolútne udávajú výšku zisku na jednotku výrobného faktora. Relatívne sa vyčísľujú spravidla v percentách. Ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť podnikových aktivít. Pre rôzne konštruované ukazovatele rentability je spoločné, že porovnávajú výsledok hospodárenia so základom. Preto im hovoríme aj pomerové ukazovatele.

Kotulovič, R., Király, P., Rajčániová, M. (9) hovoria o tom, že ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť, resp. ziskovosť podnikového úsilia. Hodnotia všeobecnú efektívnosť využitia vloženého kapitálu do podnikateľskej činnosti bez ohľadu na jeho zdroj.

Grünwald, R., Holečková, J. (4) tvrdia, že rentabilita alebo výnosnosť určujú efektívnosť podnikateľskej činnosti. Vyjadrujú schopnosť podniku vytvárať nové zdroje a dosahovať zisk použitím investovaného kapitálu. Rentabilita je obecné vyjadrovaná ako

pomer výsledku hospodárenia k vloženému kapitálu. Vo výpočtoch je možné použiť niekoľko foriem zisku.

Autori ako **Zalai, K., Kupkovič, M., Koščo, T., Szovics, P., Tóth, M., Šebo, A. a Vlachynský, K.** sa zhodujú v tom, že ukazovatele rentability vyjadrujú výsledok podnikového úsilia a do ich úrovne a vývoja sa premietajú úroveň a vývoj likvidity, aktivity i zadlženosti a ukazovatele rentability ich tak zahŕňajú (syntetizujú).

1.4.2 Du Pontov rozklad rentability

Podľa **Kráľoviča, J., a Vlachynského, K. (10)** je súčasťou analýzy rentability rozklad syntetických ukazovateľov na čiastkové ukazovatele, tzv. Du Pont analýza (pyramídový rozklad rentability), podľa rovnomennej nadnárodnej chemickej spoločnosti, ktorá ako prvá prakticky využívala dezagregáciu týchto ukazovateľov. Pre pyramídovú sústavu ukazovateľov je typická existencia určitého syntetického ukazovateľa, ktorý sa postupne dezagreguje do čiastkových vysvetľujúcich ukazovateľov tak, že celá sústava ukazovateľov má tvar pyramídy. Cieľom tohto rozkladu je kvantitatívne ohodnotiť vplyv čiastkových ukazovateľov na syntetický ukazovateľ.

Kotulovič, R., Király, P., Rajčániová, M. (9) sa zhodujú v tom, že jedným z najpoužívanejších rozkladov ukazovateľov je tzv. Du Pontov rozklad rentability. Du Pontov rozklad sa uvádza v dvoch podobách – ako rozklad rentability majetku alebo ako rozklad rentability vlastného imania. Tento rozklad je populárny pre svoju jednoduchosť, ale pritom významnú mieru vypovedacej schopnosti. Vyjadruje úzky vzťah medzi rentabilitou a obratovosťou. Ak chceme zvýšiť rentabilitu majetku (resp. celkového vloženého kapitálu do podnikania) musíme pôsobiť na obrat majetku alebo na ziskovosť v smere ich zvyšovania. Druhou formou Du Pontovho rozkladu je rozklad ukazovateľa rentability vlastného kapitálu (ROE). Účelom rozkladu je opäť snaha poznať významné determinanty, ktoré hodnotu ROE ovplyvňujú.

Zalai, K. (17) tvrdí, že Du Pontov rozklad ukazuje dve základné cesty dosahovania požadovanej (plánovanej) rentability aktív. V rôznych odvetviach sú, najmä s ohľadom na ich investičnú náročnosť, rôzne možnosti rastu rentability. V investične nenáročných odvetviach sa požadovaná rentabilita dosahuje najmä rýchlejšou obrátkou aktív pri nižšej ziskovosti tržieb. Túto situáciu dobre ilustruje známy Baťov slogan – „veľký obrat, malý

zisk“. V investične náročných odvetviach je naopak vyššia rentabilita tržieb pri menšej obratovosti.

Bielik, P. (3) tvrdí, že ukazovatele efektívnosti majetku a vlastného imania a záväzkov spolu sú východiskom analýzy činiteľov, ktoré determinujú rentabilitu podniku prostredníctvom tzv. Du Pontovej rovnice. Vznikajú rozkladom ukazovateľov rentability majetku a rentability vlastného kapitálu. Rentabilita celkového vloženého kapitálu je ovplyvňovaná rentabilitou tržieb a aktivitou, účinnosťou majetku, prejavujúcou sa výškou tržieb získaných z jednej peňažnej jednotky majetku.

2 Cieľ práce

Schopnosť podniku dosahovať zisk je nadčasovým problémom, ktorý púta pozornosť autorov už od nepamäti. Hlavným cieľom bakalárskej práce je analýza determinantov ziskovosti podniku. K dosiahnutiu hlavného cieľa bolo potrebné vytýčiť si niekoľko parciálnych cieľov:

- charakteristika podniku
- hodnotenie nákladov a výnosov dosiahnutých za sledované obdobie rokov 2006 – 2008
- hodnotenie zisku za sledované obdobie
- odhalenie determinantov ovplyvňujúcich vývoj zisku
- kvantifikácia vplyvu determinantov ovplyvňujúcich vývoj zisku
- vyvodenie záverov a návrh opatrení

Vlastná práca je logicky členená do dvoch hlavných častí. Prvá časť sa venuje hodnoteniu dosiahnutých nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia. V druhej časti sa zameriavame na analýzu ziskovosti a jej determinantov.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Metodický postup vychádza zo stanovených cieľov práce a pozostáva z viacerých častí:

- charakteristika objektu skúmania
- hodnotenie dosiahnutých výnosov, nákladov a výsledku hospodárenia
- analýza rentability a Du Pontov rozklad - na hodnotenie ziskovosti
- jednoduchý multiplikatívny rozklad zisku, analýza zmeny objemu zisku a analýza vplyvu extenzívneho a intenzívneho faktora – na hodnotenie zisku za sledované obdobie, na odhalenie determinantov a kvantifikáciu vplyvu determinantov ovplyvňujúcich vývoj zisku

3.1 Charakteristika spoločnosti Kofola

Základne informácie o spoločnosti

Obchodné meno: Kofola

Sídlo: Názov obce: Rajecká Lesná

Deň zápisu do obchodného registra: 16. 07. 2001

Právna forma: Akciová spoločnosť

Predmet podnikania

1. výroba nealkoholických nápojov
2. kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti v rozsahu voľnej živnosti – veľkoobchod
3. kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi v rozsahu voľnej živnosti – maloobchod
4. sprostredkovateľská činnosť
5. reklamné činnosti
6. výroba a predaj polotovarov

Profil spoločnosti

Spoločnosť Kofola je jedným z najvýznamnejších výrobcov nealkoholických nápojov v stredoeurópskom regióne. Pôsobí v krajinách Vyšehradskej štvorky (V4), teda na Slovensku, v Českej republike, v Poľsku a Maďarsku. Exportuje aj do ďalších krajín. Spoločnosť Kofola vyrába nealkoholické nápoje v siedmich výrobných závodoch, ktoré má v Čechách (Krnov, Mnichovo Hradiště), od roku 2002 na Slovensku (Rajecká Lesná) a od roku 2005 v Poľsku (Kutno) a celkovo zamestnáva 2600 ľudí. Výrobný závod v Poľsku bol v roku 2005 vôbec najväčšou českou investíciou v tejto krajine. Výrobné kapacity v meste Mnichovo Hradiště získala Kofola v novembri 2006, a to kúpou českej nápojárskej spoločnosti Klimo, s.r.o.. V máji 2008 sa spoločnosť Kofola zlúčila s poľskou nápojovou spoločnosťou Hoop a k jej výrobným kapacitám pribudli ďalšie 2 výrobné závody v Poľsku (Bielsk Podlaski, Grodzisk Wielkopolski) a 1 výrobný závod v Rusku.

Do produktového portfólia spoločnosti patrí tradičný kolový nápoj s originálnou receptúrou Kofola, rad ovocných nápojov, sirupov a koncentrátov Jupí, detský nápoj Jupík, prírodná pramenitá voda Rajec, tradičný slovenský hroznový nápoj Vinea, ďalší hroznový nápoj Top Topic, pravá americká RC Cola, ďalej značky Capri-Sonne, Chito Tonic, Snipp a Sentino.

Misia a vízia

Misiou skupiny Kofola je s nadšením vytvárať atraktívne značkové nápoje, ktoré budú ponúkať spotrebiteľovi takú funkčnú a emotívnu hodnotu, že sa pre neho stanú významnou súčasťou životného štýlu. Víziou skupiny Kofola je byť preferovanou voľbou pre zákazníkov, zamestnancov a akcionárov. Do roku 2012 chceme byť "dvojkou" na trhu nealkoholických nápojov na Slovensku, v Českej republike a v Poľsku. Naším cieľom je mať v každej z týchto krajín v segmentoch kolových nápojov a vôd značky, ktoré budú na 1. alebo 2. mieste vo svojom segmente. V ostatných segmentoch byť do pomyselného tretieho miesta.

Ekonomické výsledky

Úspech spoločnosti Kofola stojí na silných značkách, inováciách, kvalite, kvalifikovaných ľuďoch a premyslených investíciách do budúcnosti. To jej umožňuje dosahovať dlhodobé dobré hospodárske výsledky. Celkové tržby skupiny Kofola v

krajinách strednej Európy sa za rok 2007 vyšplhali na výšku 4,533 mld. CZK (5,873 mld. SKK), čo predstavuje oproti roku 2006 nárast o 15,3 %. Spoločnosť Kofola pokračuje aj na Slovensku vo významnom raste. V roku 2007 dosiahla obrat v hodnote 1,615 mld. SKK, čo je o 24,5 % viac ako v predchádzajúcom roku.

3.2 Analýza rentability

Ukazovatele rentability vyjadrujú výsledok podnikového úsilia a do ich úrovne a vývoja sa premietajú úroveň a vývoj likvidity, aktivity i zadlženosti a ukazovatele rentability ich tak zahŕňajú. Konfrontujú výsledok podnikovej činnosti so základom, ktorý najčastejšie vyjadruje objem vloženého kapitálu alebo objem podnikovej činnosti.

Používajú sa najmä tieto ukazovatele:

Rentabilita celkového kapitálu

$$\text{rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{výsledok hospodárenia} + \text{nákladové úroky} \cdot (1 - S\alpha)}{\text{celkový kapitál}}$$

Rentabilita vlastného kapitálu

$$\text{rentabilita vlastného kapitálu} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{vlastný kapitál}}$$

Rentabilita základného kapitálu

$$\text{rentabilita základného kapitálu} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{základné imanie}}$$

Rentabilita tržieb

$$\text{rentabilita tržieb} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{tržby}}$$

Rentabilita nákladov

$$\text{rentabilita nákladov} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{náklady spolu}}$$

Rentabilita výnosov

$$\text{rentabilita výnosov} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{výnosy spolu}}$$

Rentabilita pridanej hodnoty

$$\text{rentabilita pridanej hodnoty} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{pridaná hodnota}}$$

Rentabilita aktív

$$\text{rentabilita aktív} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{aktíva}}$$

3.2.1 Du Pontov rozklad

Du Pontov rozklad spočíva v rozklade ukazovateľov rentability majetku a rentability vlastného kapitálu. Vyjadruje úzky vzťah medzi rentabilitou a obratovosťou.

Ukazovateľ rentability aktív možno rozložiť pomocou Du Pontovej rovnice ako:

$$\text{rentabilita majetku} = \text{rentabilita tržieb} \cdot \text{obrat majetku}$$

$$\text{rentabilita majetku} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{celkový majetok}} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{tržby}} \cdot \frac{\text{tržby}}{\text{celkový majetok}}$$

Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu možno rozložiť ako:

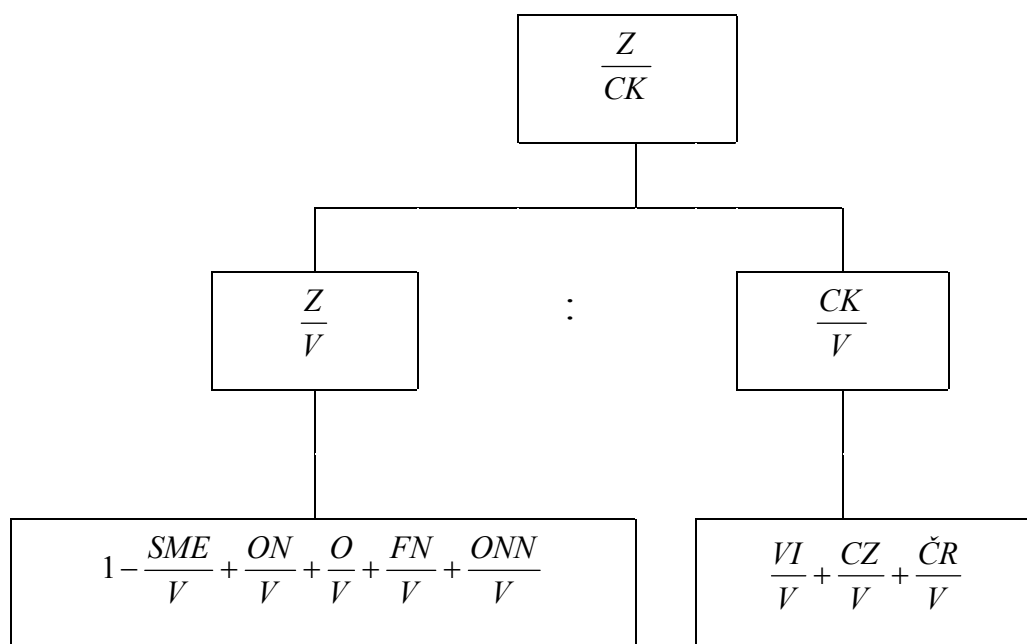
$$\text{rentabilita vlastného kapitálu} = \text{rentabilita tržieb} \cdot \text{obrat majetku} \cdot \text{finančná páka}$$

$$\frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{vlastný kapitál}} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{tržby}} \cdot \frac{\text{tržby}}{\text{celkový majetok}} \cdot \frac{\text{celkový kapitál}}{\text{vlastný kapitál}}$$

3.2.2 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu

Pyramídová sústava znázorňuje vzájomné väzby medzi jednotlivými pomerovými ukazovateľmi. Na základe pyramídového rozkladu je možné poznať, ktoré faktory pôsobia na rozkladany ukazovateľ. V tomto prípade je rozkladany ukazovateľ rentabilita celkového kapitálu.

Schéma č.1: Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu

Zdroj: vlastná schéma

Legenda:

Z – Výsledok hospodárenia pred zdanením

CK – Celkový kapitál

V – Celkové výnosy

SME - Spotreba materiálu a energie

ON - Osobné náklady

O – Odpisy

FN - Finančné náklady

ONN - Ostatné nezahrnuté náklady

VI - Vlastné imanie

CZ - Cudzie zdroje

ČR - Časové rozlíšenie

3.3 Analýza zisku

Zisk za celú firmu sa skladá zo štyroch častí. Prvú časť predstavuje výsledok obchodnej činnosti firmy v podobe obchodnej marže vypočítanej ako rozdiel tržieb a nákladov z predaja tovaru. Druhu časť zisku predstavuje výsledok hospodárenia z vlastnej výrobnnej činnosti firmy. Je to výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti znížený o obchodnú maržu. Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti je teda súčtom výsledkov hospodárenia z obchodnej a výrobnnej činnosti. Tretiu časť výsledku hospodárenia tvorí výsledok hospodárenia z finančnej činnosti. Štvrtú časť výsledku hospodárenia tvorí výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti, ktorý vypočítame ako rozdiel mimoriadnych výnosov mínus mimoriadne náklady. Súčet týchto štyroch častí výsledku hospodárenia tvorí výsledok hospodárenia pred zdanením.

Absolútnu štruktúru zisku pred zdanením vyjadruje nasledujúci vzťah:

$Z = \text{obchodná marža} + \text{výsledok hospodárenia z vlastnej výrobnnej činnosti} + \text{výsledok hospodárenia z finančnej činnosti} + \text{výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti}$

$$Z = (r. 03) + (r. 29 - r. 03) + (r. 52) + (r. 57 - r. 58)$$

3.3.1 Jednoduchý multiplikatívny rozklad zisku

Prvým krokom je výpočet hodnôt jednotlivých častí zisku. Multiplikatívny rozklad zisku (výsledku hospodárenia) vyjadruje nasledujúci vzťah:

$$Z = Z/PH \cdot PH/V \cdot V/CK \cdot CK/VI \cdot VI$$

Kde:

Z - je zisk (výsledok hospodárenia)

Z/PH – rentabilita pridanej hodnoty (podiel zisku na pridanej hodnote)

PH/V – podiel pridanej hodnoty na výnosoch

V/CK – produktivita celkového kapitálu meraná výnosmi

CK/VI – vybavenosť vlastného imania celkovým kapitálom (finančná páka vlastného imania)

VI – vlastné imanie

Ďalším krokom je porovnanie hodnôt rozkladu s inými hodnotami. Najčastejšie sa porovnávajú s hodnotami dosiahnutými v predchádzajúcom období. Potom vzťah zmien jednotlivých ukazovateľov možno vyjadriť prostredníctvom indexov zmien jednotlivých ukazovateľov:

$$I_Z = I_{Z/PH} \cdot I_{PH/V} \cdot I_{V/CK} \cdot I_{CK/VI} \cdot I_{VI}$$

Celkovú zmenu objemu zisku F0 môžeme urobiť na základe rozkladu na čiastky F1, F2, F3, F4 a F5. Pri rozklade musí platiť vzťah:

$$F_0 = F_1 + F_2 + F_3 + F_4 + F_5$$

K numerickeму vyjadreniu čiastok F1, F2, F3, F4 a F5, ktorými sa na F0 vyjadrujúcom zmenu objemu zisku podieľajú zmeny jednotlivých činiteľov rozkladu, použijeme metódu logaritmickeho rozkladu:

$$F_0 = Z_1 - Z_0$$

$$F_1 = \frac{\log I_{Z/PH}}{\log I_Z} \cdot F_0$$

$$F2 = \frac{\log I_{PH/V}}{\log I_Z} \cdot F0$$

$$F3 = \frac{\log I_{V/CK}}{\log I_Z} \cdot F0$$

$$F4 = \frac{\log I_{CK/VI}}{\log I_Z} \cdot F0$$

$$F5 = \frac{\log I_{VI}}{\log I_Z} \cdot F0$$

3.3.2 Vplyv extenzitného a intenzitného faktora na objem zisku

V prípade zisku môžeme modelovať zisk ako vplyv intenzitného a extenzitného faktora dvoma spôsobmi. Prvý spôsob vychádza z fondového ponímania vzťahov medzi vstupmi a výstupmi ekonomického procesu:

$$Z = \frac{Z}{VI} \cdot VI$$

Kde:

Z – zisk

VI – vlastné imanie

Zisk je výsledkom vplyvu objemu vlastného imania (extenzitný faktor) a vplyvu rentability vlastného imania (intenzitný faktor).

Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri prvom spôsobe v období 2007 – 2008:

$$(Z_{2008} - Z_{2007}) = (VI_{2008} - VI_{2007}) \cdot \frac{\frac{Z_{2007}}{VI_{2007}} + \frac{Z_{2008}}{VI_{2008}}}{2} + \left(\frac{Z_{2008}}{VI_{2008}} - \frac{Z_{2007}}{VI_{2007}} \right) \cdot \frac{VI_{2007} + VI_{2008}}{2}$$

Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri prvom spôsobe v období 2006 – 2007:

$$(Z_{2007} - Z_{2006}) = (VI_{2007} - VI_{2006}) \cdot \frac{\frac{Z_{2006}}{VI_{2006}} + \frac{Z_{2007}}{VI_{2007}}}{2} + \left(\frac{Z_{2007}}{VI_{2007}} - \frac{Z_{2006}}{VI_{2006}} \right) \cdot \frac{VI_{2006} + VI_{2007}}{2}$$

Druhý spôsob vychádza z nákladového ponímania vzťahu medzi vstupmi a výstupmi ekonomického procesu:

$$Z = \frac{Z}{V} \cdot V$$

Kde:

Z – zisk

V – výnosy

Zisk je výsledkom vplyvu objemu výnosov (extenzitný faktor) a vplyvu ziskovosti (intenzitný faktor).

Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri druhom spôsobe: obdobie 2007 – 2008.

$$(Z_{2008} - Z_{2007}) = (V_{2008} - V_{2007}) \cdot \frac{\frac{Z_{2007}}{V_{2007}} + \frac{Z_{2008}}{V_{2008}}}{2} + \left(\frac{Z_{2008}}{V_{2008}} - \frac{Z_{2007}}{V_{2007}} \right) \cdot \frac{V_{2007} + V_{2008}}{2}$$

Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri druhom spôsobe: obdobie 2006 – 2007.

$$(Z_{2007} - Z_{2006}) = (V_{2007} - V_{2006}) \cdot \frac{\frac{Z_{2006}}{V_{2006}} + \frac{Z_{2007}}{V_{2007}}}{2} + \left(\frac{Z_{2007}}{V_{2007}} - \frac{Z_{2006}}{V_{2006}} \right) \cdot \frac{V_{2006} + V_{2007}}{2}$$

3.4 Použitý materiál

V práci sme použili súvahu a výkaz ziskov a strát za roky 2005 – 2008 z obchodného vestníka z internetovej stránky www.zbierka.sk. Využili sme aj internetové stránky spoločnosti www.kofola.sk a www.firma.kofola.sk, odkiaľ sme získali základné informácie o spoločnosti a výročnú správu za rok 2005.

4 Vlastná práca

4.1 Hodnotenie nákladov a výnosov

Výsledok hospodárenia predstavuje rozdiel výnosov a nákladov. V nasledujúcich tabuľkách uvádzame prehľad dosiahnutých výnosov, nákladov z hospodárskej, finančnej a mimoriadnej činnosti v rokoch 2006 – 2008.

Tabuľka č. 1: Analýza nákladov v rokoch 2006-2008 (v tis. Sk)

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		
	2006	2007	2008
Hospodárske náklady	1 213 864	1 505 265	1 772 574
Finančné náklady	34 065	40 571	105 601
Mimoriadne náklady	0	0	0
Celkové náklady	1 247 929	1 545 836	1 878 175

Zdroj: Výkaz ziskov a strát

Hodnota celkových nákladov počas sledovaného obdobia rástla. Najvyššiu hodnotu dosiahli v roku 2008 a to 1 878 175 tis. Sk. Najvyšší podiel na celkových nákladoch mali hospodárske náklady, ktoré v priebehu sledovaných rokov taktiež rástli. Najvyššiu hodnotu dosiahli v roku 2008 a to 1 772 574 tis. Sk. Finančné náklady dosiahli v roku 2006 hodnotu 34 065 tis. Sk, v nasledujúcom roku sa ich hodnota zvýšila na 40 571 tis. Sk. V roku 2008 dosiahli opäť nárast na úroveň 105 601 tis. Sk.

Tabuľka č. 2: Analýza výnosov v rokoch 2006-2008 (v tis. Sk)

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		
	2006	2007	2008
Hospodárske výnosy	1 338 814	1 662 994	1 970 968
Finančné výnosy	23 624	26 432	72 566
Mimoriadne výnosy	0	0	0
Celkové výnosy	1 362 438	1 689 426	2 043 534

Zdroj: Výkaz ziskov a strát

Celkové výnosy počas sledovaného obdobia rástli. Najvyššiu hodnotu dosiahli v roku 2008 a to 2 043 534 tis. Sk. Najvyšší podiel na celkových výnosoch, rovnako ako pri nákladoch mali hospodárske výnosy, ktoré v priebehu sledovaných rokov rástli. Najvyššiu hodnotu dosiahli v roku 2008 a to 1 970 968 tis. Sk. Finančné náklady dosiahli v roku 2006 hodnotu 23 624 tis. Sk, v nasledujúcom roku sa ich hodnota zvýšila na 26 432 tis. Sk. V roku 2008 dosiahli opäť nárast na úroveň 72 566 tis. Sk.

4.2 Hodnotenie zisku

4.2.1 Analýza výsledku hospodárenia

Celkový výsledok hospodárenia sme rozdelili na výsledok hospodárenia z hospodárskej, z finančnej a z mimoriadnej činnosti.

Tabuľka č. 3: Analýza výsledku hospodárenia v rokoch 2006-2008 (v tis. Sk)

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		
	2006	2007	2008
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	124 950	157 729	198 394
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	-10 441	-14 139	-33 035
Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti	0	0	0
Celkový výsledok hospodárenia	114 509	143 590	165 359

Zdroj: Výkaz ziskov a strát

Hodnota výsledku hospodárenia počas sledovaného obdobia rástla. Najvyššiu hodnotu dosiahla v roku 2008 a to 165 359 tis. Sk. Najvyšší podiel na výsledku hospodárenia mal výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti, ktorý v priebehu sledovaných rokov taktiež rástol. Najvyššiu hodnotu dosiahol v roku 2008 a to 198 394 tis. Sk. Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti dosiahol v roku 2006 hodnotu -10 441 tis. Sk, v nasledujúcom roku sa jeho hodnota znížila na -14 139 tis. Sk. V roku 2008 opäť klesla až na úroveň -33 035 tis. Sk.

4.2.2 Analýza rentability

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené ukazovatele rentability hodnoteného podniku za obdobie 2006 – 2008.

Tabuľka č. 4: Ukazovatele rentability

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		
	2006	2007	2008
Rentabilita celkového kapitálu	0,1236	0,1299	0,1064
Rentabilita vlastného kapitálu	0,3297	0,3395	0,2822
Rentabilita základného imania	1,3562	1,7213	1,9734
Rentabilita celkových tržieb	0,0681	0,0697	0,0675
Rentabilita celkových výnosov	0,0667	0,0683	0,0647
Rentabilita pridanej hodnoty	0,2755	0,2746	0,2530
Rentabilita osobných nákladov	0,9725	0,9532	0,8933
Rentabilita celkových nákladov	0,0715	0,0733	0,0692
Rentabilita aktív	0,1086	0,1596	0,1232

Zdroj: vlastný prepočet

Podniky sa snažia o najvyššiu hodnotu rentability celkového kapitálu, pretože čím vyššiu hodnotu ukazovateľ dosahuje, tým je činnosť podniku efektívnejšia. V roku 2006 dosiahla rentabilita celkového kapitálu hodnotu 0,123601, v nasledujúcom roku sa zvýšila na úroveň 0,12999 a v roku 2008 klesla až na hodnotu 0,106497. Rentabilita vlastného

kapitálu je najlepší ukazovateľ efektívnosti firmy z pohľadu vlastníka a charakterizuje mieru jeho uspokojenia. Hodnota 0,3297 predstavuje hodnotu výsledku hospodárenia pripadajúcu na 1 Sk vlastného kapitálu v roku 2006. V nasledujúcom roku sa táto hodnota zvýšila na 0,3395 a v roku 2008 poklesla na 0,2822. Rentabilita základného imania predstavuje výšku zisku, ktorý pripadá na 1 korunu základného imania. V roku 2006 dosiahla hodnotu 1,3562 a v nasledujúcich rokoch rástla. V roku 2007 sa zvýšila na 1,7213 a v roku 2008 na 1,9734. Rentabilita celkových tržieb vyjadruje výšku zisku pripadajúceho na 1 korunu tržieb. Najvyššiu hodnotu dosiahol tento ukazovateľ v roku 2007 a to 0,0697. V nasledujúcom roku klesol na úroveň 0,0675. Rentabilita výnosov predstavuje podiel zisku na výnosoch, odporúča sa, aby jeho výška presiahla 0,1, čo firma nedosiahla ani v jednom roku. Jej hodnoty neprekročili hodnotu 0,7. Rentabilita pridanej hodnoty charakterizuje mieru podielu vlastníka na rozdelení výsledkov firmy meraných pridanou hodnotou. Jej hodnota bola v roku 2006 0,2755, v nasledujúcom roku mierne klesla na 0,2746 a v roku 2008 opäť klesla na 0,253. Rentabilita osobných nákladov vyjadruje podiel zisku na osobných nákladoch. Hodnota 0,9725 predstavuje výšku zisku, pripadajúceho na 1 korunu osobných nákladov v roku 2006. V roku 2007 klesla táto hodnota na 0,9532 a v ďalšom roku opäť klesla na 0,8933. Rentabilita celkových nákladov v roku 2006 dosiahla hodnotu 0,0715, čo predstavuje výšku zisku na jednu korunu celkových nákladov. V nasledujúcom roku bol zaznamenaný mierny nárast na hodnotu 0,0733 a v roku 2008 klesla hodnota ukazovateľa na 0,0692.

4.2.3 Du Pontov rozklad

Pomocou Du Pontovho rozkladu rentability vlastného kapitálu a rentability aktív sme posudili aké faktory majú najväčší vplyv na vývoj týchto ukazovateľov. Na rentabilitu aktív vplývala rentabilita tržieb a obrat majetku. V prípade rentability vlastného kapitálu išlo o rentabilitu tržieb, obrat majetku a finančnú páku.

Tabuľka č. 5: Rozklad rentability aktív v rokoch 2006 – 2008

Rok	Rentabilita aktív	Rentabilita tržieb	Obrat majetku
2006	0,1086	0,0681	1,5952
2007	0,1596	0,0939	1,6994
2008	0,1232	0,0912	1,3507

Zdroj: vlastný prepočet

Ako vidno už z predchádzajúcej analýzy rentabilita aktív dosiahla najnižšiu hodnotu v roku 2006 a to 0,1086, najvyššiu hodnotu dosiahla v nasledujúcom roku a to 0,1596, v roku 2008 klesla jej hodnota na 0,1232. Rentabilita tržieb dosiahla v roku 2006 hodnotu 0,0681. Oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšil tento ukazovateľ na 0,0939. A v nasledujúcom roku pripadlo na 1 korunu zisku 0,0912 korún tržieb, čiže hodnota sa mierne znížila. Hodnota 1,5952 predstavuje obrat majetku a vyjadruje koľko korún tržieb pripadá na 1 korunu celkového majetku v roku 2006. V ďalšom roku sa táto hodnota zvýšila na 1,6994 a v roku 2008 pripadlo na 1 korunu celkového majetku 1,3507 korún tržieb, čiže obrat majetku sa znížil.

Tabuľka č. 6: Rozklad rentability vlastného kapitálu v rokoch 2006 – 2008

Rok	Rentabilita vlastného kapitálu	Rentabilita tržieb	Obrat majetku	Finančná páka
2006	0,3298	0,0681	1,5952	3,0363
2007	0,3395	0,0697	1,6994	2,8660
2008	0,2820	0,0675	1,3507	3,0933

Zdroj: vlastný prepočet

Hodnota 0,0681 predstavuje rentabilitu tržieb a vyjadruje hodnotu zisku, ktorá pripadá na 1 korunu tržieb v roku 2006. V nasledujúcom roku rentabilita tržieb dosiahla menší nárast na hodnotu 0,0697 a v roku 2008 podiel zisku na tržbách predstavoval 0,0675. Hodnota 1,5952 predstavuje obrat majetku a vyjadruje korún tržieb pripadá na 1 korunu majetku v roku 2006. V nasledujúcom roku sme zaznamenali nárast oproti minulému roku na úroveň 1,6994 a v roku 2008 pripadlo na 1 korunu majetku 1,3507

korún tržieb. Hodnota 3,0363 predstavuje hodnotu celkového kapitálu na 1 Sk vlastného kapitálu a označuje sa ako finančná páka. Finančná páka pôsobí pozitívne, ak jej hodnota je väčšia ako 1, čo je dodržané v každom roku. V nasledujúcom roku podiel celkového kapitálu a vlastného kapitálu poklesol na 2,866. V roku 2008 sa hodnota zvýšila na 3,0933. Ako vieme už z analýzy rentability, rentabilita vlastného kapitálu dosiahla najvyššiu hodnotu v roku 2007 a v nasledujúcom roku klesla na 0,2820. Tento pokles bol spôsobený znížením obratu majetku.

4.2.4 Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu v sledovanom podniku

Úlohou pyramídového rozkladu bolo zistiť, ako vplývajú jednotlivé analytické ukazovatele na vrcholový ukazovateľ, ktorý býva označovaný aj ako syntetický. Vrcholovým ukazovateľom bol v našom prípade rentabilita celkového kapitálu. Za bežné obdobie sme v podniku Kofola považovali rok 2008 a ako bázické obdobie sme určili rok 2007.

Tabuľka č. 7: Ukazovatele pyramídovej sústavy v rokoch 2007 – 2008

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa		Zmena	Index
	2007	2008	08-07	08/07
Hrubá rentabilita celkového kapitálu	0,1475	0,1141	-0,0334	0,7736
Výnosová rentabilita	0,0850	0,0809	-0,0041	0,9521
Viazanosť celkového kapitálu	0,5763	0,7092	0,1329	1,2307
Mat. a energetická nákladovosť	0,3397	0,2882	-0,0516	0,8482
Nákladovosť osobných nákladov	0,0716	0,0724	0,0008	1,0114
Nákladovosť odpisov	0,0531	0,0615	0,0084	1,1578
Nákladovosť finančných nákladov	0,0240	0,0517	0,0277	2,1518
Nákladovosť ost. nákl. položiek	0,4265	0,4453	0,0188	1,0440
Viazanosť VI	0,2011	0,2293	0,0282	1,1402
Viazanosť CZ	0,3742	0,4731	0,0990	1,2645
Viazanosť čas. rozlíšenia	0,0010	0,0068	0,0058	6,5633

Zdroj: vlastný prepočet

Tabuľka č. 8: Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu

Ukazovateľ	Absolútne vyjadrenie	Relatívne vyjadrenie
Zmena rentability CK	-0,0334	-22,6385
Vplyv zmeny výnosovej rentability	-0,0064	-4,3336
Vplyv zmeny viazanosti CK	-0,0270	-18,3050
Vplyv zmeny materiálovej a energetickej nákladovosti	0,0809	54,8266
Vplyv zmeny nákladovosti odpisov	-0,0131	-8,9149
Vplyv zmeny nákladovosti osobných nákladov	-0,0013	-0,8661
Vplyv zmeny nákladovosti finančných nákladov	-0,0434	-29,4146
Vplyv zmeny nákladovosti ostatných nákladov	-0,0294	-19,9645
Vplyv zmeny viazanosti VI	-0,0057	-3,8827
Vplyv zmeny viazanosti CZ	-0,0201	-13,6269
Vplyv zmeny viazanosti čas. rozlíšenia	-0,0012	-0,7954

Zdroj: vlastný prepočet

Zmenu vrcholového ukazovateľa, rentability celkového kapitálu ovplyvnili v rokoch 2007 – 2008 rôzne faktory. Najviac sa na tejto zmene podieľala zmena materiálovej a energetickej nákladovosti. Pokles materiálovej a energetickej nákladovosti o 0,0516 vyvolal nárast rentability celkového kapitálu o 0,0809, čo predstavovalo 54,8266 %. Výrazne ovplyvnila rentabilitu celkového kapitálu aj zmena nákladovosti finančných nákladov. Zvýšenie tohto ukazovateľa o 0,0277, vyvolal pokles rentability celkového kapitálu o 0,0434, čo predstavuje 29,4146 %. Vysoký podiel na zmene vrcholového ukazovateľa mala i zmena viazanosti celkového kapitálu. Nárast viazanosti celkového kapitálu o 0,1329, vyvolal pokles rentability celkového kapitálu o 0,0270, resp. 18,3050 %. Významná bola aj zmena viazanosti cudzích zdrojov. Nárast viazanosti cudzích zdrojov o 0,0990, vyvolal pokles rentability celkového kapitálu o 0,0201, resp. o 13,6269 %. Na zmenu rentability celkového kapitálu vplývali aj ďalšie faktory. Nárast nákladovosti odpisov o 0,0084 vyvolal pokles rentability celkového kapitálu o 0,0131, čo predstavovalo 8,9149 %. Pokles výnosovej rentability o 0,0041 vyvolal zníženie rentability celkového kapitálu o 0,0064 resp. o 4,3336 %.

4.3 Rozklad zisku

Zisk sme rozložili do štyroch častí. Jednotlivé časti sme označili ako obchodný, výrobný, finančný a mimoriadny zisk. Obchodný a výrobný zisk predstavoval výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti.

Tabuľka č. 9: Rozklad zisku na jednotlivé časti v rokoch 2006 – 2008 (v tis. Sk)

Rok	Zisk				Zisk spolu
	Obchodný	Výrobný	Finančný	Mimoriadny	
2006	40 580	84 370	-10 441	0	114 509
2007	132 893	24 836	-14 139	0	143 590
2008	180 754	17 640	-33 035	0	165 359

Zdroj: vlastný prepočet

Z údajov vidíme, že výsledok hospodárenia z obchodnej a výrobnjej činnosti bol kladný, z finančnej činnosti záporný a z mimoriadnej nulový. Vo vývoji sa zlepšil jedine obchodný zisk. Výsledok hospodárenia z finančnej a výrobnjej činnosti sa vo vývoji zhoršil a výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti ostal nezmenený.

4.3.1 Jednoduchý multiplikatívny rozklad zisku

V prvom kroku sme vypočítali hodnoty jednotlivých častí zisku. V druhom kroku sme tieto hodnoty porovnali s hodnotami za predchádzajúce obdobie.

Tabuľka č. 10: Multiplikatívny rozklad zisku a indexy zmien jednotlivých ukazovateľov v rokoch v rokoch 2006 – 2008 v tis. Sk

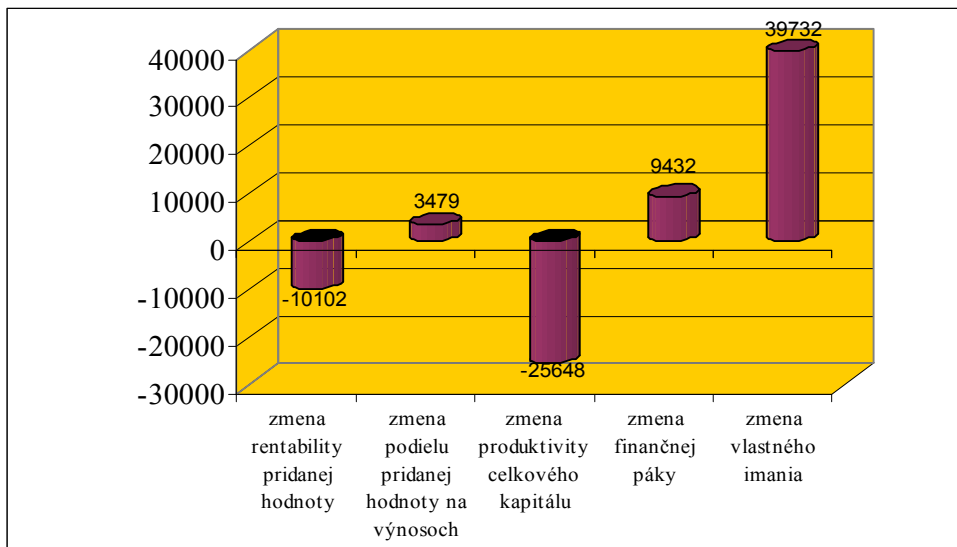
Roky	Index zmeny					
	Zisk	Rentabilita pridanej hodnoty	Podiel pridanej hodnoty na výnosoch	Produktivita celkového kapitálu	Finančná páka	Vlastné imanie
Rok 2006	90863	0,2755	0,2420	1,6283	3,0363	275573
Rok 2007	115325	0,2746	0,2486	1,7353	2,8660	339698
Rok 2008	132218	0,2530	0,2557	1,4100	3,0933	468515
Index 2008/2007	1,1465	0,9215	1,0286	0,8126	1,0793	1,3792
Index 2006/2007	1,2692	0,9966	1,0271	1,0657	0,9439	1,2327

Zdroj: vlastný prepočet

Vidíme, že rast objemu zisku za obdobie 2007 – 2008 bol spôsobený hlavne nárastom objemu vlastného imania, tiež rastom podielu pridanej hodnoty na výnosoch a rastom finančnej páky vlastného imania. Negatívne ovplyvnilo výsledok hospodárenia zníženie rentability pridanej hodnoty a produktivity celkového kapitálu meranej výnosmi.

Rast objemu zisku v rokoch 2006 – 2007 bol spôsobený nárastom objemu vlastného imania, rastom produktivity celkového kapitálu meranej výnosmi a podielu pridanej hodnoty na výnosoch. Negatívny účinok na výsledok hospodárenia malo zníženie rentability pridanej hodnoty a vybavenosti vlastného imania celkovým kapitálom.

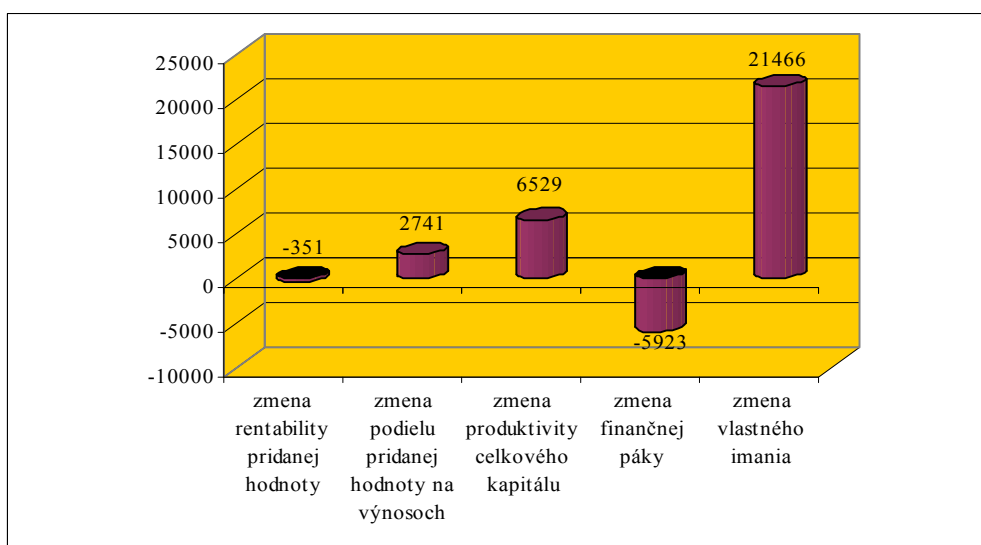
Graf č. 1: Rozkladový graf zisku (roky 2007 – 2008 v tis. Sk)

Zdroj: vlastný prepočet

Ako môžeme vidieť aj z predchádzajúcej analýzy, na celkovom raste zisku sa v období 2007 – 2008 najviac podieľal rast hodnoty vlastného imania a to čiastkou 39 732 tis. Sk. Na raste zisku sa takisto podieľal rast finančnej páky čiastkou 9 432 tis. Sk a rast podielu pridanej hodnoty na výnosoch čiastkou 3 479 tis. Sk. Zisk veľmi negatívne ovplyvnila zmena produktivity celkového kapitálu a to čiastkou -25 648 tis. Sk a zmena rentability pridanej hodnoty čiastkou -10 102 tis. Sk.

Graf č. 2: Rozkladový graf zisku (roky 2006 – 2007 v tis. Sk)

Zdroj: vlastný prepočet

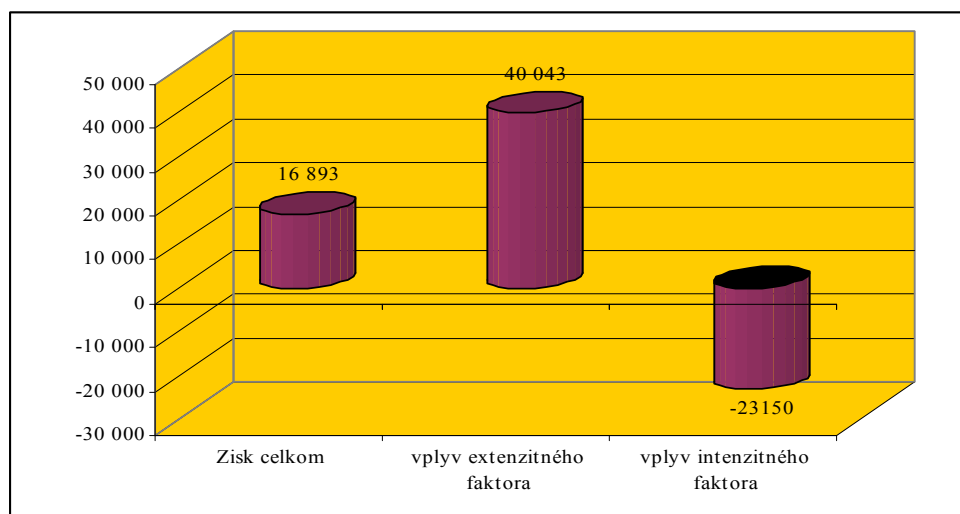
Rovnako ako v predchádzajúcej analýze môžeme vidieť, že na celkovom raste zisku v období 2006 – 2007 sa najviac podieľal rast vlastného imania v čiastke 21 466 tis.Sk. Zisk pozitívne ovplyvnil takisto rast hodnoty produktivity celkového kapitálu čiastkou 6529 tis. Sk a zmena podielu pridanej hodnoty na výnosoch čiastkou 2 741 tis. Sk. Zisk negatívne ovplyvnila zmena finančnej páky čiastkou -5 923 tis. Sk a zmena rentability pridanej hodnoty čiastkou -351 tis. Sk.

4.4 Determinanty ovplyvňujúce vývoj zisku

4.4.1 Vplyv extenzitného a intenzitného faktora na objem zisku

Pomocou rozkladu zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora sme kvantifikovali vplyv jednotlivých faktorov na vývoj zisku.

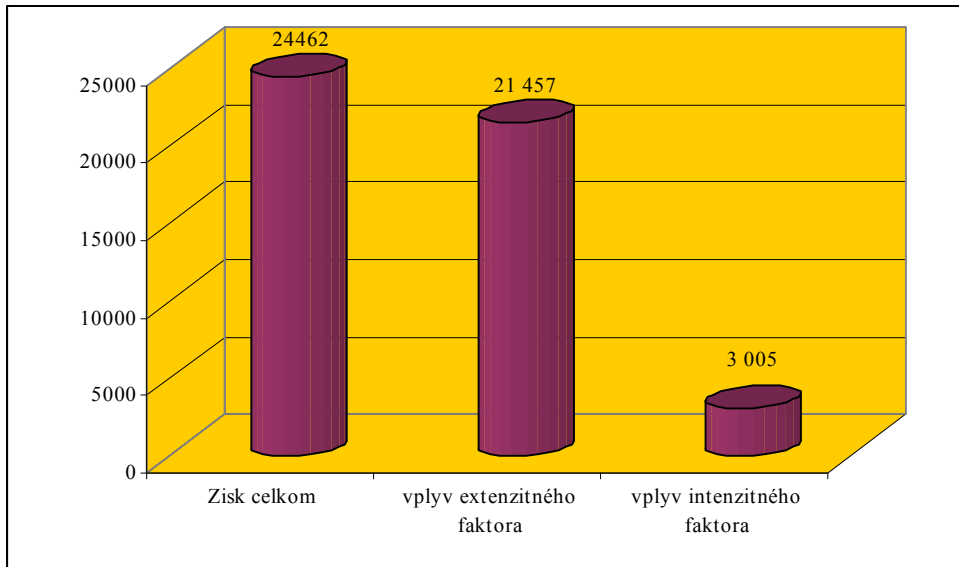
Graf č. 3: Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri prvom spôsobe v období 2006 – 2007 (v tis. Sk)

Zdroj: vlastný prepočet

Vidíme, že celkový rast objemu zisku o 16 893 tis. Sk v rokoch 2007-2008 bol spôsobený rastom hodnoty extenzitného faktora – vlastného imania, intenzitný faktor – rentabilita vlastného imania ovplyvnil zisk negatívne.

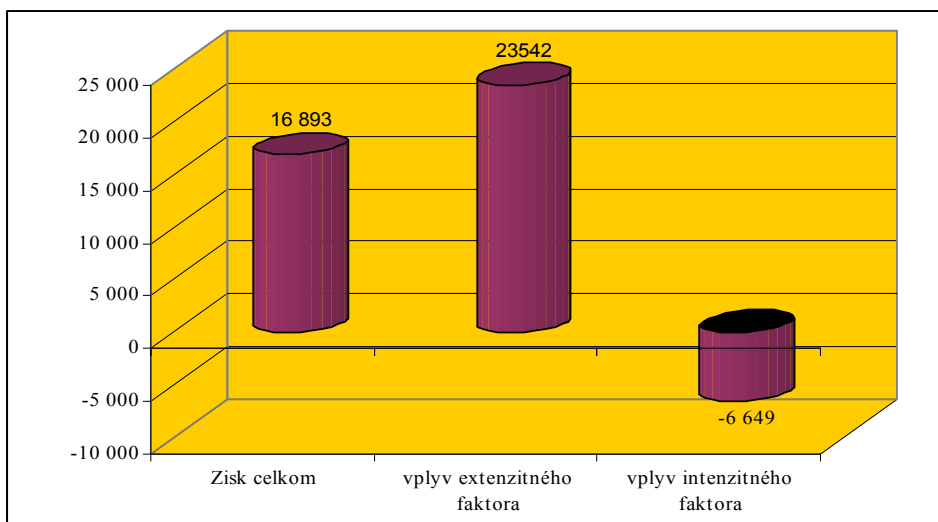
Graf č. 4: Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri prvom spôsobe (obdobie 2006 – 2007 v tis. Sk)

Zdroj: vlastný prepočet

Môžeme vidieť, že celkový rast objemu zisku v rokoch 2006 – 2007 bol spôsobený rastom hodnoty extenzitného faktora, vlastného imania, ktoré malo vplyv v čiastke 21 457 tis. Sk a takisto rastom intenzitného faktora, rentability vlastného imania, ktorý mal vplyv v čiastke 3 005 tis. Sk.

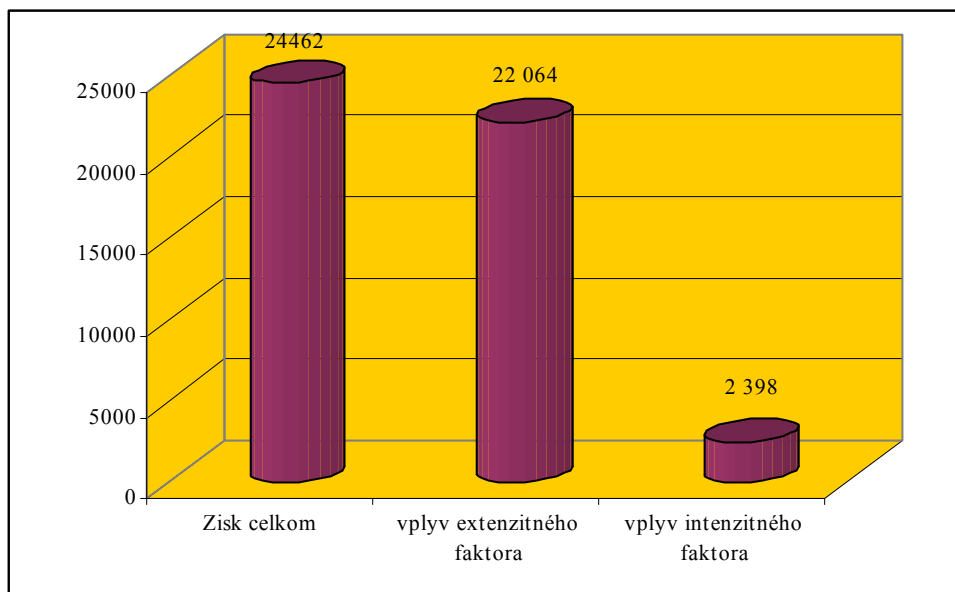
Graf č. 5: Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri druhom spôsobe (obdobie 2007 – 2008 v tis. Sk)

Zdroj: vlastný prepočet

Môžeme vidieť, že na celkový rast objemu zisku o 16 893 tis. Sk v rokoch 2007-2008 mal vplyv rast extenzitného faktora – výnosov. Vplyv výnosov bol vo výške 23 542 tis. Sk, intenzitný faktor – ziskovosť výnosov ovplyvnil zisk negatívne, vplyv bol v čiastke - 6 649 tis. Sk.

Graf č. 6: Rozklad zisku na vplyv extenzitného a intenzitného faktora pri druhom spôsobe (obdobie 2006 – 2007 v tis. Sk)

Zdroj: vlastný prepočet

Vidíme, že celkový rast objemu zisku v rokoch 2006 – 2007 bol ovplyvnený rastom extenzitného faktora – výnosov. Vplyv výnosov bol v čiastke 22 064 tis. Sk a vplyv ziskovosti v čiastke 2 398 tis. Sk.

5. ZÁVER

Pre podnik je veľmi dôležité dokonale poznať situáciu v ktorej sa nachádza a neustále hodnotiť výsledky podnikateľskej činnosti. Analýzou finančnej situácie môžeme odhaliť silné a slabé stránky podniku a následne navrhovať opatrenia na využitie získaných poznatkov. Pomocou tejto analýzy poznávame zložité javy a procesy, ktoré sa odohrávajú v podniku a môžeme včas zistiť príčiny nepriaznivého vývoja.

Úlohou našej bakalárskej práce bolo analyzovať determinanty ziskovosti vo vybranom podniku. Analyzovaným subjektom bola spoločnosť Kofola, ktorá sa nachádza v Rajeckej Lesnej. Práca je rozdelená do dvoch častí. V prvej časti sme sa snažili priblížiť vybraný podnik, jeho predmet podnikania, profil, misiu, víziu, ekonomické výsledky, náklady, výnosy a výsledok hospodárenia. V druhej časti sa už venujeme analýze determinantov ziskovosti.

Môžeme konštatovať, že spoločnosť vykazovala počas sledovaného obdobia kladný výsledok hospodárenia, čiže zisk. Zisk dokonca v priebehu rokov 2006 až 2008 rástol, čo bolo podmienené významným rastom výnosov. Táto situácia odzrkadľuje skutočnosť, že spoločnosť neustále zvyšuje predaj svojich výrobkov, tovaru a materiálu. Najvyšší podiel na výsledku hospodárenia mal výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti, ktorý v priebehu sledovaných rokov taktiež rástol. Najvyššiu hodnotu dosiahol v roku 2008 a to 198 394 tis. Sk. Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti dosiahol v roku 2006 hodnotu -10 441 tis. Sk, v nasledujúcom roku sa jeho hodnota znížila na -14 139 tis. Sk. V roku 2008 opäť klesla až na úroveň -33 035 tis. Sk. Finančná činnosť negatívne ovplyvnila výsledok hospodárenia, pretože dosahovala stratu a tá sa v priebehu rokov prehĺbovala, čo bolo spôsobené rastom nákladových úrokov a kurzových strát.

Výsledky jednotlivých analýz naznačujú, že medzi najdôležitejšie faktory, ktoré ovplyvnili rast zisku v spoločnosti Kofola patrilo vlastné imanie. Rast hodnoty vlastného imania v roku 2007 oproti roku 2006 malo pozitívny vplyv na rast zisku o 21 466 tis. Sk a v nasledujúcom období bol jeho vplyv až 39 732 tis. Sk. Ďalším faktorom, vplývajúcim na rast zisku boli výnosy. Výnosy mali vplyv na rast zisku v rokoch 2006 – 2007 v čiastke 22 064 tis. Sk a v nasledujúcom období v čiastke 23 542 tis. Sk, na celkových výnosoch mali najväčší podiel tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb. Pozitívne vplýval na zisk aj podiel pridanej hodnoty na výnosoch. V rokoch 2006 – 2007 mal tento ukazovateľ

vplyv 2 741 tis. Sk a v nasledujúcom období bol jeho vplyv 3 479 tis.Sk, čo bolo spôsobené významným rastom pridanej hodnoty.

Ďalej sme v práci venovali pozornosť faktorom ovplyvňujúcim rentabilitu celkového kapitálu a rentabilitu vlastného kapitálu. Rentabilitu celkového kapitálu ovplyvnili v rokoch 2007 – 2008 rôzne faktory, najväčší podiel na jeho zmene mala materiálová a energetická nákladovosť. Pokles materiálovej a energetickej nákladovosti o 0,0516 vyvolal nárast rentability celkového kapitálu o 0,0809, čo predstavovalo 54,8266 %. Tento pokles bol spôsobený rýchlejším tempom rastu výnosov než spotreby materiálu a energie. Rentabilitu celkového kapitálu výrazne ovplyvnila aj zmena nákladovosti finančných nákladov. Zvýšenie tohto ukazovateľa o 0,0277, vyvolal pokles rentability celkového kapitálu o 0,0434, čo predstavuje 29,4146 %. Dôvodom bol rýchlejšie tempo rastu finančných nákladov ako zisku. Aj rentabilitu vlastného kapitálu ovplyvnili mnohé faktory. Pozitívny vplyv mal obrat majetku, pretože podnik dosahoval rast tržieb a finančná páka, pretože podnik viac využíval cudzie zdroje ako vlastný kapitál.

Situáciu v podniku môžeme z hľadiska zisku a ziskovosti hodnotiť pozitívne. Zisk sa v jednotlivých rokoch zvyšoval a ziskovosť jednotlivých položiek dosahovala v sledovanom období kladné hodnoty. Podnik by sa však nemal uspokojiť s dosiahnutými výsledkami a mal by pokračovať v zlepšovaní. Existujú viaceré spôsoby, ktorými by podnik mohol ďalej zvyšovať ziskovosť. Medzi tieto spôsoby patrí napr. zlepšenie výrobnnej technológie, zlepšenie organizačnej štruktúry, zefektívnenie využitia prostriedkov a pracovných síl. Na ziskovosť však vplyvajú aj faktory, ktoré podnik nemôže ovplyvniť. Sú to faktory makroprostredia a zaraďujeme medzi ne napr. daňovú, colnú alebo monetárnu politiku, inflačné procesy, kurzy meny, prírodné podmienky, sociálne, technologické faktory a iné.

6. Prehľad literatúry

1. Baláž Peter a kol.: Veľká ekonomická encyklopédia, Bratislava: Sprint, 1996, 549 s., ISBN: 80-88848-02-4
2. Bielik Peter, Gurčík Ľubomír, Gajdoš Ivan: Faktory výkonnosti a dôchodkovosti poľnohospodárskych podnikov v Slovenskej Republike, Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2003, 220 s., ISBN: 80-8069-220-3
3. Bielik Peter: Podnikové hospodárstvo, Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2008, 319 s., ISBN: 978-80-552-0010-1
4. Grünwald Rolf, Holečková Jaroslava: Finančný analýza a plánování podniku, Praha: VŠE, 2002, 184 s., ISBN: 80-245-0422-7
5. Gurčík Ľubomír: Podnikateľská analýza a kontroling, Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2004, 163 s., ISBN: 80-8069-449-4
6. Gurčík Ľubomír, Miklovičová Jana: Príklady na cvičenia z finančno-ekonomickej analýzy, Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2009, 69 s., ISBN: 978-80-0296-9
7. Chajdiak Jozef: Ekonomická analýza stavu a vývoja firmy, Bratislava: Statis, 2004, 353 s., ISBN: 80-85659-32-8
8. Koščo Tibor, Szovics Peter, Šebo Alexander a i.: Podnikové financie, Nitra : Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2006, 194 s. ISBN: 80-8069-725-6
9. Kotulovič Rastislav, Király Peter, Rajčániová Miroslava : Finančná analýza podniku, Bratislava: Iura Edition, 2007, 206 s., ISBN: 978-80-8078-117-0
10. Kráľovič Jozef, Vlachynský Karol: Finančný manažment , Bratislava: Iura Edition, 2006, 455 s., ISBN: 80-8078-042-0
11. Kupkovič Milan a kol. : Podnikové hospodárstvo, Bratislava : Sprint vfra, 2003, 452 s., ISBN: 80-88848-71-7
12. Majtán Štefan a kol.: Podnikové hospodárstvo, Bratislava: SPRINT , 2007, 347 s., ISBN: 80-89085-79-8
13. Sedlák Mikuláš a kol.: Podnikové hospodárstvo, Bratislava : IURA EDITION , 2007, 255 s., ISBN: 80-8078-093-7
14. Subramanyam, K.R., Wild, J.J.: Financial Statement Analysis. 10.ed. Ohio: McGraw-Hill, 2009, 784 p. ISBN 978-00-733-7943-2

15. Šlosárová Anna: Analýza účtovnej závierky, Bratislava: Iura Edition, 2006, 478 s., ISBN: 80-8078-070-6
16. Vlachynský Karol a kol. : Podnikové financie, Bratislava: Súvaha, 2002, 508 s., ISBN: 80-88727-48-0
17. Zalai Karol, Kalafutová Ľudmila, Šnircová Jana : Finančno - ekonomická analýza podniku, Bratislava: Sprint vfra, 2004, 308 s., ISBN: 80-88848-89-1,
18. Zoborský Ivan Mojmir: Ekonomika poľnohospodárstva, Nitra: Slovenská Poľnohospodárska Univerzita, 2006, 319 s., ISBN: 80-8069-758-2

7. Prílohy

Príloha č. 1: Zjednodušená súvaha za roky 2006 – 2008

Majetok spolu v tis. Sk	2006	2007	2008
Spolu majetok	836 726	973 575	1 449 267
Neobežný majetok	406 310	463 119	820 823
Dlhodobý nehmotný majetok súčet		26	226 747
Dlhodobý hmotný majetok súčet	406 310	463 093	594 076
Dlhodobý finančný majetok súčet			
Obežný majetok	427 029	503 353	619 793
Zásoby súčet	57 708	68 277	112 913
Materiál	42 148	46 663	71 682
Nedokončená výroba a polotovary	43		193
Výrobky	8 911	13 211	19 070
Tovar	6 606	8 403	21 968
Dlhodobé pohľadávky súčet			
Krátkodobé pohľadávky súčet	360 889	429 362	497 868
Finančné účty súčet	8 432	5 714	9 012
Peniaze	373	704	534
Účty v bankách	8 059	5 010	8 478
Časové rozlíšenie	3 387	7 103	8 651
Náklady budúcich období	3 387	7 099	8 646

Vlastné imanie a záväzky spolu v tis. Sk	2006	2007	2008
Spolu vlastné imanie a záväzky	836 726	973 575	1 449 267
Vlastné imanie	275 573	339 698	468 515
Základné imanie súčet	67 000	67 000	67 000
Základné imanie	67 000	67 000	67 000
Fondy zo zisku súčet	3 400	13 400	13 400
Výsledok hospodárenia minulých rokov	114 310	143 973	255 897
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	90 863	115 325	132 218
Cudzie zdroje	550 065	632 123	966 827
Rezervy súčet	8 420	12 282	12 155
Krátkodobé rezervy	8 420	12 282	12 155
Dlhodobé záväzky súčet	17 133	18 531	21 561
Krátkodobé záväzky súčet	263 229	323 587	331 892
Bankové úvery a výpomoci súčet	261 283	277 723	601 219
Bankové úvery dlhodobé	86 924	76 660	316 926
Bežné bankové úvery	174 359	201 063	284 293
Časové rozlíšenie súčet	11 088	1 754	13 925

Zdroj: www.zbierka.sk

Príloha č. 2: Zjednodušený výkaz ziskov a strát

Výkaz ziskov a strát v tis. Sk	2006	2007	2008
Tržby za predaj tovaru	169 233	362 782	505 232
Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru	128 653	229 889	324 478
Obchodná marža	40 580	132 893	180 754
Výroba	1 127 992	1 247 324	1 420 467
Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb	1 128 558	1 243 619	1 410 238
Výrobná spotreba	838 815	960 249	1 078 722
Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok	525 682	573 970	588 915
Služby	313 133	386 279	489 807
Pridaná hodnota	329 757	419 968	522 499
Osobné náklady	93 431	120 984	148 007
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	124 950	157 729	198 394
Výnosové úroky	26	27	39
Nákladové úroky	15 503	13 864	27 314
Kurzové zisky	23 598	26 405	72 527
Kurzové straty	17 449	25 185	77 101
Ostatné náklady na finančnú činnosť	1 113	1 522	1 186
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	-10 441	-14 139	-33 035
Daň z príjmov z bežnej činnosti	23 646	28 265	33 141
Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti	90 863	115 325	132 218
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	90 863	115 325	132 218

Zdroj: www.zbierka.sk